

השלום אינו סחורה. אין לו דרישה בשוק

מישהו נשומעני?

עיתונאי אחר, שנאות להתייחס להתפתחות זו, פטר אותה בהערה שחל פחות במעמד הבינלאומי של ערפאת וחוסין, ועל כן אין עניין בהודעותיהם.

אם אכן ישראל חזקה יחסית, בגלל עונת הבחירות באמריקה, בעוד שערפאת וחוסין חלישים יחסית, בגלל ניצחון הסורים כלבנון — האם לא זוהי השעה לנקוט יוזמה ישראלית להשגת שלום?

דיברתי השבוע עם עיתונאי אירופי, שחזר זה עתה מביקור בתימן הצפונית והדרומית, שם נפגש עם רבים מתכחי האירגונים הפלסטיניים שעברו לשם מכיירות. הוא מצא בכל מקום תמיכה בלהבת בקורשולום של ערפאת, וכמיהה עמוקה להשגת הסדר. אין ספק שהמדיניות של ערפאת אינה טאקטיקה לשעיה, אלא ביטוי לרחשים העמוקים ביותר של העם הפלסטיני בשעה זו.

רק טיפיש גמור יסמוך על „חולשתם“ של הפלסטינים ואשׁף.

יש תנודות כמזכס של כל עם וכל ממשלה. אך ארכה וחצי מיליון פלסטינים לא יעלמו, וכוחם הסגולי יבוא לידי ביטוי — כך או אחרת. כוחו הסגולי של אשׁף נמצא עתה שוב בסימן של עליה. כסוריה עשוי אפסׁ אל-אסד, אויב אשׁף, לפנות את מקומו לאחיו, ריפעת, המקורב לאירגון הפלסטיני. ועדת-פיס אלגׁרית-תימנית עומדת להגיע לרמשק כדי לתווך בין רמשק ואשׁף.

תדר שנה, עם חלוח הבחירות בארץ צות-הברית, עלולה ישראל להימצא במצב דיפלומטי נחות הרבה יותר. עכשיו הזמן לפעול. ההודמנות קיימת. אך אין כמעט איש בישראל הרואה אותה. ומי שרואה — מושך את כתפיו באדישות. למי זה איכפת? השלום אינו סחורה! אין לו דרישה בשוק הישראלי.

המדינה הזאת משתגעת בהדרגה, ואינה מבחינה בכך. די לעיף מבט על מאורעות הימים האחרונים בלבד, כדי להעלות כפי אדם שפוי את השאלה: האם זוהי מדינת-יהודים? האם זוהי המדינה, שעליה חלמו הרצל ואחריהם, וייצמן וזׁנר טינסקי?

במחנה עין-חילוה ליד צידון נערך מעין שאת-לא-זוטא: פלוגות של שכירי-חרב, שגויסו על-ידי ישראל, עורכים שפטים בתושבים חסרי-המגן, רוצחים והורסים.

כרחי הגרה מתחנפים ראשי השילטון לקניניה-מחבלים הקרויים התנחלויות, אשר מיטב בניהם זממו לבצע הרג המוני ואסון בינלאומי. ברור כי רק חלק קטן של מחתרת-הטרור נתפסה, וכי שאר החלקים משיכים להתקיים ולגדול, כחסות המתנחלים.

מנהיג ערבי מקומי, אורח ישראל, נעצר כחשוד עם שובו ארצה ונעלם כמחשכי. איסור הפיסיסׁ ועדת-החקירה המנוחכת, שהתמנתה כדי „לחקור“ את רצח שני השכויים, חוספיה-אוסר בוס, לא הגישה את מסקנותיה — חמישה שבועות אחרי המאורע! עדי-הראיה העיקריים לא נחקרו עד היום. מאו לא נתפס אף „מחבל“ אחד כשהוא חי.

אירגון אמנסטי הגריר את ישראל כמדינה שבה נהוגה שיטת-קבע של עניינים. לגבי כל המאורעות האלה נוהגת העיתונות הישראלית כמו העיתונות הסובייטית. הטלוויזיה הממלכתית הפכה עתה מכשיר-עמולה לאומני-דתי גם.

מבלי להרגיש בכך, הוסכת ישראל מדינה קולוניאלית מן הסוג המרושע, מדינה שבמעט כל ידיעה המגיעה ממנה אל עיתונות העולם נוגעת להרג, להרוב, לדיכוי, למעצרים, לעינויים.

וסוכניהם האשימו את ערפאת ואת הנהגת אשׁף בנכונות לכרות שלום עם ישראל, תוך בגידה בעם הפלסטיני.

התמיכה הסורית ברעיון של ועידת-שלום, בהשתתפות ישראל ואשׁף היא נצחון גדול לקו המתון של ערפאת. היא מעניקה להכרזות האחרונות של ערפאת מימד נוסף. אין ספק שזהו תהליך היסטורי.

סירובו של יאסר ערפאת לגנות את הזמנת המישלחת הישראלית למארוקו הוא צעד קטן אך רבי-משמעות באותו הכיוון. על הנהגת אשׁף הופעלו לחצים כבירים. לא רק הסורים וסוכניהם תבעו מערפאת לגנות את האירוע, אלא גם הידידים המסורתיים של הנהגת אשׁף בנסיכויות-הנפט של המפרץ הפרסי.

ערפאת לא גינה, למרות שההתנגדות המזוששת של המישלחת הישראלי (ראה יומן אישוי) הגבירה את הלחצים עליו.

עד כאן הריווח העוברתי היבש על מה שארע בשלושת השבועות האחרונים. מכאן והלאה אני רוצה לנחוח את הסיגנון היבש.

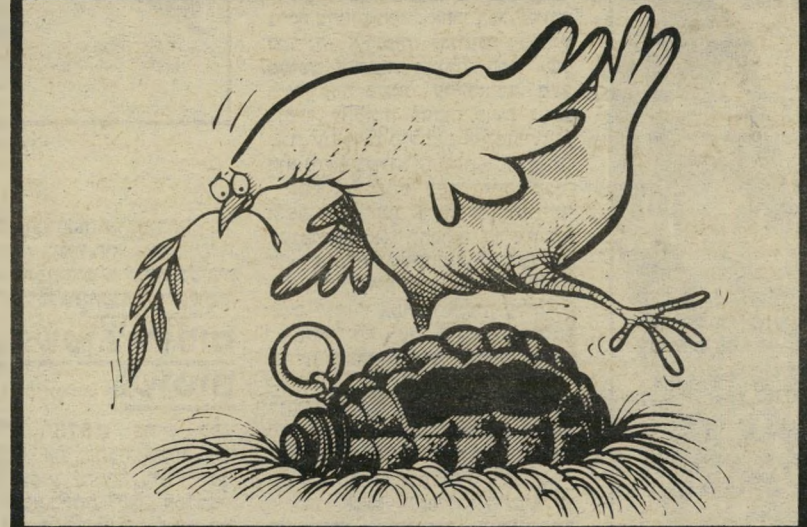
אירופי המשותף, שדיברה על זכות-הקיום של ישראל ועל מעמד אשׁף כנציג העם הפלסטיני.

קבלת התוכנית של ליאוניד בר-זנייב, שדיברה בפירוש על זכותה של ישראל לשלום ולביטחון, ועל זכות הפלסטינים למדינה משלהם.

קבלת תוכנית-פאס של הפיסגה הערבית, שדיברה על זכות-הקיום של כל המדינות במרחב, ובכללן מדינה פלסטינית.

יקרוו של ערפאת בסין היה המשך ישיר של מסע מדיני זה. גם שם הציג את אותו הרעיון עצמו: ועידה בינלאומית, בהשתתפות ישראל ואשׁף, תחת חסות מועצת-הביטחון. הסינים קיבלו את הרעיון בשתי ידיים. לגבי סין, זהו שינוי משמעותי. עד כה לא הביעה סין תמיכה פומבית ברעיון של שלום ישראלי-פלסטיני.

יש להניח כי הניסוח של ערפאת מצא חן בעיני הסינים גם מבחינה אחרת. „חסות מועצת הביטחון“ פירושה: חסותם של חמשת החברים הקבועים במועצה, שיש להם זכות-וטו. התמישה כוללים, מלבד ארצות-הברית וברית-המועצות, גם את סין, כריסיה וצרפת. בדרך זו מבקש

אני רוצה לזעוק. האם קהו עינינו? האם גם ליכנו? האם איננו מסוגלים עוד לראות, לשמוע, להרגיש, לחשוב? אחרי מאה שנים של מילחמה, נפתח חים לפנינו שיערי השלום. הנציג המוסמך של העם-האויב מציע הצעת-שלום. משמעות הצעד הזה חשובה לאין שיעור מביקורו של אנור אל-סאראת בארץ, כי מילחמת ישראל-מצריים היתה מישינת וצדדית, ואילו מילחמת ישראל-פלסטין היא לכליבו של הסיכסוך ההיסטורי.

ואילו אצלנו — מרבית העובדות הנזיל לא פורסמו בישראל כלל. או שסוקרו בכמה פסוקים סתמיים, בשולי ידיעות. במיקרה די טוב ביותר הם גרמו לפיהוק.

חבורת-הקנאים, השולטת בישראל, פטרה את הצעת-השלום בתודעה שיגרתית מעליבה, כאילו היתה מיטרד של זכוב. „הם הגיבו בנסות רוח“, אמר על כך ערפאת. ובמרחב השמי, השפלה ועלכו גרועים מפיגוע. האופוזיציה בישראל לא הגיבה כלל. שלום עכשיו היה עסקי בניינים אחרים. אנחנו רגילים לזעוק רק על קברים. איננו זועקים כל עוד שוכני-הקברים חיים. כל עוד אפשר לשום קץ למילחמה, להרג ולהרס.

זעמי ארץ אוזבה — עכשיו!

ערפאת לשתף בעניין את אירופה המערבית וסין. (בגלל אותה הסיבה אין הרעיון מוצא חן בעיני ברית-המועצות. זו עומדת על כינוס „ועידת זׁנבה“ חדשה. בוועידת-זׁנבה היו רק שני שותפים בינלאומיים: ארצות-הברית וברית-המועצות, לצד המוכיר הכללי של האוׁם.)

הסינים שהעניקו מן הרעיון עד כדי כך, שהם פירסמו הודעה ממשלתית בעיתון הרישמי, „רמינג באו“, ובו אימצו לעצמם את הנוסח הזה.

חרי שערפאת השמיע את ההצהרה הזאת, קרו שני דברים. אחד היה צפוי איכשהו, אך השני היה מפתיע למדי. המלך חוסין הודיע על תמיכתו ברעיון ועידת-השלום הבינלאומית, בהשתתפות כל ה צדדים הנוגעים בדבר, ובניהם ישראל ואשׁף. זה לא היה מפתיע. אך הרבר השני הדהים גם את יאסר ערפאת עצמו. בראיון שהעניק לעיתונאים אמריקאים, הודיע נשיא סוריה, חאפטי אל-אסד, שהוא תומך ברעיון של ועידת-שלום בינלאומית, בהשתתפות ישראל והפלסטינים.

סוריה סיבה להשתתף בוועידת-זׁנבה משנת 1973, והמושג שלה נשאר או ריק, מאו מעמידה סוריה של אסד פנים קיצוניות. הניסיון הסורי לחסל את ערפאת, שנטשכל לחלוטין, התנהל תחת דגל ההתנגדות הטוטאלית לישראל. הסורים

תותחים רעמו בפקינג. הם ירו 19 מטחים לכבוד יושבראש הוועידה-הפועל של אירגון השיחרור הפלסטיני, יאסר ערפאת.

אותם התותחים ירו כמה ימים לפני כן 21 מטחים לכבוד נשיא ארצות-הברית, רונלד רגן. מה טיבו של ההפרש הזה? מדוע קופח הפלסטיני בשני מטחים?

פשוט מאוד: 21 מטחים מגיעים למלך או לנשיא. רגן הוא נשיא.

19 מטחים מגיעים לראשי-ממשלה. ערפאת דורג בראשי-ממשלה של ה מדינה-ברדך הפלסטינית.

אותו הכבוד חולק כמה ימים לפני כן לראש ממשלת-פאן, שביקר אף הוא בפקינג. הוא זכה ב־9 מטחים בלבד.

מבחינות אחרות, לא היתה הפליה בין ערפאת לרגן. מנהיג אשׁף התארח באותו הארמון שבו שכן רגן לפניו, ויתכן כי השניים ישנו כאותה המיטה.

זהו הצד הקל של הביקור. היה לו צד רציני הרבה יותר, והוא נוגע לנו.

מיום אחדים לפני ביקורו הממלכתי של ערפאת בסין, פירסם השבועון הצרפתי האינטלקטואלי, נובל אובסרבור (המשקוף החדש), ראיון עימו. שבועון סוציאליסטי רבי-וקרה זה מקורב מאוד לנשיא צרפת, פרנסואה מיטראן.

זהו ראיון בעל משמעות היסטורית, כי ראש אשׁף הצהיר בו על נכונותו להכיר במדינת ישראל.

לא בעקפיין, לא במרומז, לא בהסי תייות. אלא בנוסח בהיר, ברור וחד-משמעי לחלוטין.

הראיון הסתיים במילים אלה: שאלה: אינך זונח את המילחמה, ואתה אומר שאתה רוצה בשלום, בלי מנצחים ובלי מנוצחים. איך אתה מציע להשיג זאת?

ערפאת: בדרך של משאומתן ישיר: הישר-אלים ואנחנו, כחסות האוׁם.

שאלה: אתה תהיה בעד הכרה הדרית בין ישראל ואשׁף?

ערפאת: אני אחיה בעד הכרה הדרית בין שתי מדינות.

מעולם לא נאמרו הדברים בצורה כה פשוטה. בה קצרה ובה עניינית.

לפני כן שאל המראיין הצרפתי את ערפאת לגבי היריות בלב ירושלים וההתקפה על האוטובוס.

ערפאת: אחזור על מה שאמרתי לעיתים תכופות: יש הבדל עמוק בין מיבצעים צבאיים, המכוונים נגד יעדים צבאיים, ובין מיבצעים צבאיים, המכוונים נגד יעדים אזרחיים. אני נגד המיבצעים המכוונים נגד אזרחים. אמרתי זאת אלף פעמים.

חרי השמעת ההצהרה הזאת, המסיימת פרק של שנים רבות והפותחת דף חדש בתודעת העם הפלסטיני, ערך יאסר ערפאת ביקור ביוון, כאורח ממשלתה הסוציאליסטית. במסיבת-עיתונאים שם הודיע ערפאת על הצעתו לפיתרון הבעיה: כינוס ועידת-שלום בינלאומית בהשתתפות כל הצדדים הנוגעים בדבר, תחת חסות האוׁם, באמצעות מועצת-הביטחון.

עיתונאי זריו שאל אותו בו במקום: כשאתה אומר, כל הצדדים, האם זה כולל גם את ישראל? תשובתו של ערפאת היתה מורכבת משתי מילים: „גם ישראל!“

כאותה מסיבה פירט ערפאת את הצעדים שעשה אשׁף כעבר, במיסגרת נכונותו לשלום ישראלי-פלסטיני. בין השאר:

קבלת ההצעה הצרפתית-מצרית במועצת-הביטחון, שדיברה על הכרה בר זמנית ומותנת-זׁנבה של ישראל ואשׁף. (הצעה זו לא הובאה להצבעה, מכיוון שלפי דרישתה של ממשלת-ישראל הודיעה ממשלת ארצות-הברית על חטיל עליה וטו.)

קבלת ההצהרה של השוק הי